

Asia: VN/12316/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kaivoslain muuttamisesta

Lausunnonantajilta toivotaan erityisesti vastausta seuraaviin kysymyksiin:

1. Varausjärjestelmään esitetään seuraavia muutoksia:

- alueellisia rajauksia,
- hehtaariperusteinen varausmaksu
- varausajan lyhentäminen
- varauspäätöksen sisällön tarkentaminen
- varaajan velvollisuus tiedottaa varausilmoituksen jättämisestä.
- Mitä hyötyjä näet esitetyissä muutoksissa? Mitä muita muutoksia ehdotat ja miksi?

-

2. Onko keskeisten lakien soveltamisalojen rajat selvät: kaivoslaki, ympäristönsuojelulaki, luonnonsuojelulaki? Jos ei, miten tätä sääntelykokonaisuutta voisi mielestäsi selkeyttää?

-

3. Onko sinulla kokemuksia malminetsinnän aiheuttamista konkreettisista haitoista itsellesi, omaisuudellesi, harjoittamallesi elinkeinolle tai muutoin? Kerro niistä. Olisiko haitat voitu ehkäistä lupaehdoilla? Millaisilla?

-

4. Kaivoshankkeet ja niiden vaikutukset eivät aina rajaudu yhden kunnan alueelle. Nykyisin kaivoksen maankäyttö on voitu ratkaista myös maakuntakaavalla, mutta jatkossa edellytettäisiin kuntatason kaavaa, millä vahvistetaan kunnan päätösvaltaa asiassa. Mitä vaikutuksia näet nyt esitetyillä muutoksilla olevan kaavoitukseen? Mitä ratkaisuja näet kuntarajat ylittävien vaikutusten huomioimiseksi?

-

5. Kaivoksiin liittyy kaksi erillistä vakuutta, kaivosvakuus ja jätevakuus. Kaivoslaissa säädetään kaivosvakuudesta, jota esityksellä täsmennettäisiin. Kaivosvakuuden tulisi kattaa kaivosten sulkemistoimet, kuten rakennusten, rakennelmien, tiestön ja sähköverkon purkaminen, mikäli kaivostoiminnan harjoittaja on varaton. Lisäksi kaivosvakuutta esitettäisiin laajennettavaksi poikkeavien tilanteiden turvallisuustoimenpiteisiin ja maanomistajakorvauksiin. Jätevakuudesta säädetään ympäristönsuojelulaissa ja lisäksi ympäristöministeriössä kehitetään ympäristövahinkojen toissijaisia vastuujärjestelmiä. Näetkö vakuussäätelyn kattavana vai onko vielä jokin ilmeinen aukko ja mitä se koskee?

-

6. Esitysluonnoksessa ehdotetaan lupamääräyksiä saamelaisten perinteisille elinkeinoille aiheutuvien haittojen vähentämiseksi (51, 52 ja 54 §). Miten arvioit esitettyjen muutosten vaikutusta?

- ottaen huomioon saamelaisten oikeudet alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään, kulttuuriaan ja perinteisiä elinkeinojaan
- ottaen huomioon muut elinkeinot, kuten matkailun ja porotalouden

-

Muut kommentit liittyen hallituksen esitysluonnokseen:

Esityksen tavoitteet ovat kannatettavia

Kaivostoiminta tuo alueille elinvoimaa ja työpaikkoja, mutta samalla siihen on liittynyt maanomistajien, paikallisten elinkeinonharjoittajien sekä ympäristöön liittyvien intressien ristiriitoja. Esityksen tavoitteena onkin nyt parantaa muun muassa maanomistajien ja eräiden muiden toimialojen asemaa suhteessa kaivostoimintaan ja malminetsintään. Pidämme tätä kannatettavana, sillä kaivostoiminta on paikoin aiheuttanut haittaa erityisesti matkailu- ja elämystoimialoille sekä maa- ja metsätaloutta harjoittaville elinkeinonharjoittajille.

Kaavapäätösvallan siirto kuntaan mahdollistaisi paikallisten elinkeinon vahvemman huomioimisen kaavapäätöksenteossa. Malminetsintäluvan myöntämisen edellytyksenä olisi jatkossa, ettei etsinnästä aiheudu olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle. Jatkossa myös kaivosluvan myöntämisen edellytyksenä olisi, ettei esitys heikennä merkittävästi asutus- tai elinkeino-olosuhteita. Lähtökohtaisesti esitykset parantavat paikallisten elinkeinotoimijoiden asemaa suhteessa kaivos- ja malminetsintätoimintaan.

Esityksessä ehdotetaan, että malminetsintäluvan ja kullanhuuhdantaluvan myöntämisen esteitä koskevaan kaivoslain 46 §:ään lisätään uusi luvan myöntämisen este. Ehdotuksen mukaan malminetsintälupaa ja kullanhuuhdantalupaa ei saisi myöntää alueelle, jossa luvan mukainen toiminta aiheuttaa olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle. Säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, ettei todellisena haittana muulle elinkeinotoiminnalle voitaisi pitää

malminetsintähakemuksen myötä syntyviä odotuksia mahdollisesta paikallistettavasta esiintymästä eikä myöskään mahdollista tulevaa kaivostoimintaa. Haluamme tuoda esille, että epätietoisuus alueen tulevaisuudesta on usein isoin häirtatekijä harkittaessa esimerkiksi matkailu- ja maatalousyritysten investointeja. Epävarmuus alueen tulevaisuudesta ja sen vaikutuksista muihin investointeihin tulee voida ottaa lupaharkinnassa huomioon samalla tavalla kuin muut konkreettisemmat haitat.

Toivonen Tiina
Suomen Yrittäjät ry